

Murve, živi spomeniki svilogojstva

Andreja Urbanek Krajnc, Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede Univerze v Mariboru

Murve so danes številnim ljudem neznane, medtem ko se starejši prebivalci nekdanjih svilogojskih regij spominjajo obiranja plodov in žetve listov za krmo sviloprejkam. Le-te se namreč hranijo izključno z listi bele murve. Svila, ki se pridobiva iz kokonov sviloprejke, je bila v avstro-ogrski monarhiji cenjeno naravno vlakno. Večstoletne murve, ki so se ohranile v Sloveniji so živi spomeniki nekdanjega aktivnega svilogojstva. Murve so že v preteklosti gojili kot okrasna, sadna drevesa, za krmo in les. Zdravilni učinek vseh delov bele in črne murve je bil v zadnjem desetletju predmet številnih raziskav.

Z vzorčenjem, sistematiko murv in biokemijskimi lastnostmi listov se na Fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede Univerze v Mariboru (FKBV UM) intenzivno ukvarjamo od leta 2015 na pobudo dr. Rebeke Berčič (Inštitut za svilogojstvo in svilarstvo) z namenom obuditev s svilogojstvom povezane morikulture, to je gojenje murv za pridelavo listja, ki služi kot krma sviloprejkam. V skupnem madžarsko-slovenskem projektu (murve.um.si) smo bili usmerjeni v popis, vzorčenje, razmnoževanje starih lokalnih genotipov murv iz različnih regij Slovenije in Madžarske. Namen je bil določiti njihovo genetsko sorodnost in vsebnost ključnih spojin v listih kot so proteini, aminokisljine in fenoli. Proučiti smo kako listi starih murv vplivajo na rast sviloprejk, njihovo zdravstveno stanje in kvaliteto kokonov.

V mesecu marcu smo Univerza v Mariboru pričeli z izvajanjem Evropskega projekta Obzorje akronim ARACNE (<https://www.um.si/objava/preporod-pridelave-svile-zacetek-projekta-aracne/>) na področju obujanja evropske kulturne dediščine pod koordinatorstvom Združenja CREA Kmetijstvo in Okolje. V okviru ARACNE se na FKBV UM osredotočamo na identifikacijo starih sort v koleksijskih zbirkah evropskih držav. Glavni nalogi bosta vzorčenje starih lokalnih različic murv v svilogojskih regijah sodelujočih partnerjev in genetska analiza njihove sorodnosti, da bi sledili antični poti širjenja murv iz Azije v Zahodno Evropo. Cilj raziskave je ponovno uvajanje murv v kulturno krajino in ozaveščanje širše javnosti o pomembni ekološki koristi zasajanja murv v konceptu ekosistemske storitve. Murve smo že pilotno zasajali v vinograde z namenom dviga biodiverzitete, protierozijske zaščite in fitoremedicije. Projekt izpostavlja nujno potrebo po ohranjanju zgodovinskih ostankov svilogojstva, zlasti historičnih murv kot naravne vrednote z vidika splošne težnje k izgubi biotske raznovrstnosti kmetijskih rastlin.

Funded by the
European Union

Funded by the European Union under the Grant Agreement 101095188. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Research Executive Agency. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them

